

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälisten parien varallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälisten parien varallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 190/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 11/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kansainvälisten parien varallisuussuhteita koskevien neuvoston asetusten soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa annetaan seuraavien Euroopan unionin asetusten soveltamista koskevat täydentävät säännökset:

1) tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa annettu neuvoston asetusta (EU) 2016/1103, jäljempänä *aviovarallisuusasetus*;

2) tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoi-keudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa annettu neuvoston asetusta (EU) 2016/1104, jäljempänä *parisuhdevarallisuusasetus*.

Tässä laissa tarkoitetaan *jäsenvaltiolla* sellaista Euroopan unioniin kuuluvaa valtiota, johon sovelletaan aviovarallisuusasetusta sen 70 artiklan 2 kohdan ja parisuhdevarallisuusasetusta sen 70 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Eduskunnan vastaus EV 156/2018 vp

2 §

Sovellettavaa lakia koskevan sopimuksen rekisteröinti

Aviovarallisuusasetuksen 22 artiklassa ja parisuhdevarallisuusasetuksen 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus jätetään maistraattiin rekisteröitäväksi noudattaen maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettua lakia (57/2005).

3 §

Tunnustamisesta ja täytäntöönpanokelpoisuudesta päättäminen

Hakemus toisessa jäsenvaltiossa annetun päätöksen tunnustamisesta tai täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta aviovarallisuusasetuksen tai parisuhdevarallisuusasetuksen nojalla tutkitaan kärjäoikeudessa.

Hakemus on tehtävä kärjäoikeudelle, joka on aviovarallisuusasetuksen 44 artiklan 2 kohdan tai parisuhdevarallisuusasetuksen 44 artiklan 2 kohdan mukaan asiassa toimivaltainen. Jos mikään kärjäoikeus ei sen mukaan ole toimivaltainen, hakemus tutkitaan Helsingin kärjäoikeudessa.

4 §

Muutoksenhaku

Päätökseen, jonka kärjäoikeus on tehnyt 3 §:n nojalla, haetaan muutosta hovioikeudelta tyytymättömyyttä ilmoittamatta.

5 §

Eräiden Ruotsissa annettujen päätösten tunnustaminen

Omaisuuksien ositusta koskevasta kysymyksestä Ruotsissa annettu päätös on aviovarallisuusasetuksen estämättä voimassa Suomessa avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken tehdyn sopimuksen (SopS 20/1931) 22 artiklan mukaisesti, jos asia on tutkittu avioerovaatimuksen yhteydessä ja päätös koskee mainitun sopimuksen 3 artiklassa tarkoitettuja puolisoita.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos puoliset avioliittoon mennessään tai myöhemmin avioliittonsa aikana ovat asettuneet asumaan valtioon, joka ei ole 1 momentissa mainitun sopimuksen osapuoli.

Eduskunnan vastaus EV 156/2018 vp

6 §

Kansainvälisesti pakottavat säännökset

Mitä avioliittolain (234/1929) 133 ja 134 §:ssä säädetään, sovelletaan sen vieraan valtion lain estämättä, jota on sovellettava aviovarallisuusasetuksen tai parisuhdevarallisuusasetuksen nojalla.

7 §

Käännökset

Aviovarallisuusasetuksen 46 artiklan 2 kohdassa ja parisuhdevarallisuusasetuksen 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista voidaan toimittaa tuomioistuimelle myös englannin kielelle tehty käännös, jollei tuomioistuin vaadi, että asiakirjat tai jokin niistä on käännettävä suomen tai ruotsin kielelle.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

avioliittolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avioliittolain (234/1929) 127 §, sellaisena kuin se on laeissa 1226/2001 ja 929/2002, sekä
lisätään lakiin uusi 127 a §, uusi 138 a § ja sen edelle uusi väliotsikko, uusi 138 b § sekä uusi 138 c § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 156/2018 vp

4 luku

Aviopolisoiden oikeussuhteet

Suomen tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta

127 §

Suomen tuomioistuinten toimivallasta aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa säädetään tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa annetussa neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1103.

Suomen maistraatti voi rekisteröidä avioehtosopimuksen tai sopimuksen, jolla määrätään aviovarallisuussuhteisiin sovellettavasta laista, vaikka Suomen tuomioistuimilla ei 1 momentin mukaan olisi kelpoisuutta tutkia puolisoitten aviovarallisuussuhteita koskevaa asiaa.

127 a §

Tuomioistuimen on keskeytettävä aviovarallisuussuhteita koskevan asian käsittely, jos sama asia on jo aikaisemmin tullut vireille vieraassa valtiossa ja on syytä olettaa, että siellä annettava päätös voidaan 138 a ja 138 b §:n mukaan tunnustaa Suomessa.

Asian käsittelyä ei kuitenkaan tule keskeyttää ja keskeytetyn asian käsittelyä tulee jatkaa, jos on syytä olettaa, että asiaa ei kohtuullisessa ajassa saada käsiteltyksi kyseisessä vieraassa valtiossa tai jos asian käsittely Suomessa on muutoin erityisestä syystä tarpeen.

Vieraassa valtiossa annetun päätöksen tunnustaminen

138 a §

Vieraan valtion tuomioistuimen lainvoimainen päätös puolisoitten aviovarallisuussuhteista tunnustetaan Suomessa, jos päätös oli annettu valtiossa:

- 1) jossa vastaajalla oli asuinpaikka;
- 2) jossa puolisoilla oli viimeinen yhteinen asuinpaikka ja jossa toinen puolisoista yhä asui asian tullessa vireille tai kuollessaan; tai
- 3) jonka tuomioistuimen toimivallan vastaaja hyväksyi asian tultua vireille.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös tunnustetaan ilman eri vahvistusta. Helsingin käräjäoikeus voi kuitenkin hakemuksesta vahvistaa, tunnustetaanko päätös Suomessa.

138 b §

Poiketen siitä, mitä 138 a §:ssä säädetään, vieraassa valtiossa annettua päätöstä ei kuitenkaan tunnusteta, jos:

- 1) päätös on tehty vastaajan poissa ollessa eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin ja siten, että hän olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa;
- 2) päätös on ristiriidassa Suomessa annetun päätöksen kanssa;
- 3) päätös on ristiriidassa sellaisen toisessa vieraassa valtiossa annetun päätöksen kanssa, joka tunnustetaan Suomessa ja johon johtanut oikeudenkäynti oli tullut vireille aikaisemmin kuin oikeudenkäynti, jossa annetun päätöksen tunnustamisesta on kysymys;

Eduskunnan vastaus EV 156/2018 vp

- 4) Suomessa tai toisessa vieraassa valtiossa on vireillä oikeudenkäynti, joka voi johtaa päätöseen, jonka vuoksi kysymyksessä olevaa päätöstä ei 2 tai 3 kohdan mukaan tunnusteta; tai
5) päätöksen tunnustaminen olisi vastoin Suomen oikeusjärjestyksen perusteita.

Vieraassa valtiossa annetun päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

138 c §

Vieraassa valtiossa puolisoiden aviovarallisuussuhteista annettu siellä täytäntöönpanokelpoinen päätös, joka tunnustetaan Suomessa, voidaan panna täällä täytäntöön, jos Helsingin käräjäoikeus on hakemuksesta julistanut sen täytäntöönpanokelpoiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain (950/2001) 15 § seuraavasti:

15 §

Rekisteröidyn parisuhteen oikeusvaikutuksia koskeviin kansainvälisyksityisoikeudellisiin kysymyksiin sovelletaan, mitä aviopuolisoiden oikeussuhteista säädetään, jollei tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia koskeissa asioissa annetusta neuvoston asetuksesta (EU) 2016/1104 muuta johdu.

Rekisteröityyn parisuhteeseen ei kuitenkaan sovelleta avioliittoa, lapseksiottamista ja holhous- ta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävää Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken Tukholmassa tehtyä sopimusta (Sops 20/1931) eikä Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken Tukholmassa 6 päivänä helmikuuta 1931 tehdyn, avioliittoa, lapseksiottamista ja holhous- ta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävän sopimuksen hyväksymisestä sekä sanotun sopimuksen täytäntöönpanosta annettua lakia (413/1931).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetun lain (57/2005) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 §

Avioehtoasioiden rekisterin käyttötarkoitus

Avioehtoasioiden rekisteriin talletetaan tietoja seuraavista asiakirjoista:

- 1) avioliittolain (234/1929) 35 §:n 4 momentissa tarkoitettu ilmoitus avio-oikeuden poistamisesta;
- 2) avioliittolain 43 §:n 1 momentissa tarkoitettu avioehtosopimus;
- 3) avioliittolain 104 §:n 2 momentissa tarkoitettu osituskirja;
- 4) avioliittolain 135 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut sopimukset;
- 5) tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1103 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus;
- 6) tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoi-
keudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/
1104 22 artiklassa tarkoitettu sovellettavaa lakia koskeva sopimus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 4.12.2018

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri